

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Kerkstraat 38-40-42

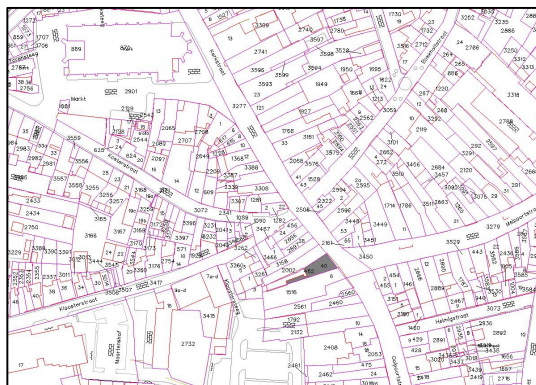
Monumentnummer : GM043

Straat : Kerkstraat
Huisnummer : 38-40-42
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CN

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 462

Naam object : ---
Bouwjaar : XVII, ca. 1890/1936
Architect : D. Prins
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 7-12-2012
Datum aanwijzing : 19-11-2013

Situering

Pand gelegen aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel langs de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op min of meer rechthoekige plattegrond en met een verbindingsstuk naast een binnenplaats verbonden met een achterhuis. Het hoofdpand is aan de straatzijde deels onderkelderd en heeft een begane grond, een verdieping, een zolder en een vliering onder een hoog schilddak.

Historie

De Kerkstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdas van de historische stad.

Beknopte bouwgeschiedenis

De kelder van het huis dateert uit de 16^e of 17^e eeuw en heeft mogelijk behoord bij een smallere voorganger van het huis. De huidige breedte komt overeen met de situatie op de kadastrale minuut van 1832. In de tussenliggende periode moet het zijn verbreedt. Het huis kreeg in 1878 een nieuwe winkelpui, die niet behouden is gebleven. Het pand is in 1890 herbouwd na een brand en vervolgens in 1936 verbouwd, waarbij de kapconstructie volledig werd vervangen en op de zolder van het hoofdpand een kamerindeling werd getimmerd. Sedert zijn slechts ondergeschikte aanpassingen doorgevoerd.

Exterieur

Het huis heeft een gemetselde, bakstenen voorgevel met een winkelpui op een hardstenen plint van met bossingpanelen behakte hardstenen elementen. Het brede rechterdeel van de gevel springt een halve steen naar voren, in het smallere, iets terugliggende deel is de toegang naar de woningen aanwezig met erboven een schuifraam met T-raam. De voordeur is een paneeldeur met bossingpanelen en een gietijzeren rooster. Het bovenlicht is voorzien van glas in lood.

De winkelpui is symmetrisch van opzet met een centrale, enigzins terugliggende entreeparij, die wordt verbijzonderd door een in het ontwerp meegenomen balkon op de eerste verdieping, rustend op rijk gesneden consoles. Het balkon is voorzien van een fraai gedecoreerd balkonhek. De entree wordt geflankeerd door etalageruiten op een hardstenen borstwering die is voorzien van gebosseerde vakken. Boven de ruiten een breed kalf met tandlijst en (dicht geschilderde) bovenlichten. De pui wordt aan de bovenzijde afgesloten door een puibalk die op beide hoeken kwartrond naar beneden buigt. De pui is in het verleden rijker gedecoreerd geweest.

Boven de pui geven openslaande deuren toegang tot het balkon, geflankeerd door twee schuifvensters met T-ramen. De vensters worden met getoogde strekken afgesloten.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel bestaande uit een architraaf, fries en een geprofileerde kroonlijst. Centraal in het voorste dakschild is een dubbele dakkapel opgenomen met vier draairamen, afgesloten met een recht overstek en zinken kraal. De dakvlakken zijn belegd met grijs gesmoorde, opnieuw verbeterde Hollandse dakpannen.

De achtergevel van het complex kon niet bekeken worden. De gevels rondom het plaatsje tussen hoofd- en achterbebouwing zijn gemetselde bakstenen gevels, afgevoegd met een daggestreep en elk voorzien van een zesruits schuifvenster, ontlast met een strek.

Interieur

Kelder: De kelder is toegankelijk via een paneeldeur onder de trap naar de verdieping en wordt bereikt door middel van houten laddertrap. De kelder is voorzien van twee met bakstenen gemetselde kruisgewelven, met ertussen een bakstenen gordelboog met afgeschuinde hoeken. Een kelderlicht aan de straatzijde zorgt voor enige daglichttoetreding. De kelder heeft een vloer met roodgebakken estrikken. In 1890 zijn twee gemetselde bakstenen kolommen toegevoegd om de muur tussen gang en winkel op te kunnen vangen.

Begane grond: bestaat uit een gang links met opgang naar de bovenwoning en de woning in het achterhuis enerzijds en de winkel op de begane grond rechts. De winkel is volledig afgewerkt. De constructie is nergens in het zicht. De opzet van het complexje wordt gemarkeerd door een gepleisterd portaal ter plaatse van de achtergevel van het hoofdhuis en een breed kozijn met bovenlicht in de gevel van het achterhuis die in het verleden twee openslaande deuren heeft bevat. Het binnenplaatsje ertussen is in het verleden overkapt. De begane grond van het achterhuis wordt van daglicht voorzien door twee schuifvensters met T-ramen. Een paneeldeur met bovenlicht geeft toegang tot een smalle, diepe éénlaags aanbouw onder plat dak dat aan de tuinzijde is voorzien van diverse houten vensters met klappramen in de bovenlichten.

Eerste verdieping: wordt bereikt door middel van een trap met kwart aan de bovenzijde. De trap is voorzien van een rijk geprofileerde trappaal en gietijzeren balusters gevat in een rondhouten handlijst. De indeling van de verdieping bestaat uit een overloop links met een antichambre en salon aan de straatzijde verbonden met een toog. Beide vertrekken hebben een met geprofileerde kierlatten afgewerkt zachtboardplafond. Schuifdeuren met gekleurd glas-in-lood scheiden de salon af van een achterkamer rechts aan de binnenplaats. De moderne keuken is linksachter aan de binnenplaats gesitueerd.

Zolder: een grenen trap met twee kwarten voert naar de zolder. De kapconstructie is hier gedeeltelijk in het zicht en bestaat uit een gordingenkap, die wordt opgevangen door een grenen A-spanten met gespijkerde halfhoutse verbindingen. De indeling bestaat uit een overloop, twee kamers aan de straatzijde en een badkamer rechtsachter. De zolder is aan de straatzijde voorzien van een dubbele dakkapel.

Vliering: een schuifladder geeft toegang tot de vliering. De kapconstructie met gordingen is volledig in het zicht en afgewerkt met dakbeschot uit kraalschroten.

Eerste verdieping achterhuis: deze wordt bereikt via de gang links en een trap met twee kwarten en bestaat uit twee vertrekken aan de tuinzijde en één kamer aan het binnenplaatsje. De kamers zijn voorzien van ongedecoreerde stucplafonds en paneeldeuren met gekoppelde architraaflijsten. Het vertrek rechtsachter bovendien van een schouwboezem met rijk geprofileerd hoofdgestel. Voor daglicht zorgen aan de bovenzijde getoogde schuifvensters met T-ramen.

Zolder achterhuis: de trap voert verder naar de zolder. De indeling en afwerking is hier recentelijk tot stand gekomen. De kapconstructie is niet in het zicht.

Bouwdossiers

21-05-1878

nieuwe winkelpui

23-07-1936

vervangen kap en verbouwen interieur

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Kerkstraat 38/40 Doesburg*, 5-5-1990 (adviesnr. 49)

Waardering

Het pand dateert uit het laatste kwart van de negentiende eeuw en heeft gelet op de aanwezige kelder een oudere kern. Het is op diverse onderdelen gaaf bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur en de ruimtelijke hoofdopzet van het pand, de ligging in de straatwand en diverse onderdelen van het huis, zoals de aanwezige kelder en de historische indeling en afwerking van de beide woningen uit de negentiende eeuw en 1936.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het huis is architectuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand, daterend uit het laatste kwart van de negentiende eeuw. Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de belangrijke bijdrage aan de lokaal-topografische situatie op de kruising van Kerkstraat, Ooipoortstraat en Meipoortstraat en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving. Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een woonhuis-winkelpand voor de gegoede middenklasse uit het laatste kwart van de negentiende eeuw en vanwege de bewaard gebleven historische kelder.